RÅDETS BESLUT

av den 30 november 2009

om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet

(2009/941/EG)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c jämförd med artikel 300.2 första stycket andra meningen och artikel 300.3 första stycket,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande [1], och

av följande skäl:

(1) Gemenskapen strävar efter att inrätta ett gemensamt rättsligt område på grundval av principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden.

(2) Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet [2] föreskriver att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (nedan kallat *protokollet*) i de medlemsstater som är bundna av det protokollet.

(3) Protokollet utgör ett värdefullt bidrag när det gäller att säkra en ökad rättssäkerhet och förutsebarhet för underhållsberättigade och underhållsskyldiga. En tillämpning av enhetliga bestämmelser för att fastställa tillämplig lag möjliggör att avgöranden om underhållsskyldighet kan cirkulera fritt inom gemenskapen utan att det sker någon form av kontroll i den medlemsstat där verkställighet begärs.

(4) Enligt artikel 24 i protokollet har sådana regionala organisationer för ekonomisk integration som gemenskapen rätt att underteckna, godta, godkänna eller ansluta sig till protokollet.

(5) Gemenskapen har exklusiv behörighet i alla frågor som regleras av protokollet. Detta inverkar inte på ställningen för de medlemsstater som inte är bundna av detta beslut eller dess tillämpning, i enlighet med skälen 11 och 12.

(6) Gemenskapen bör därför godkänna protokollet.

(7) Protokollet bör vara tillämpligt mellan medlemsstaterna senast den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas.

(8) Mot bakgrund av den nära kopplingen mellan protokollet och förordning (EG) nr 4/2009 bör bestämmelserna i protokollet börja tillämpas provisoriskt i gemenskapen, om protokollet ännu inte har trätt i kraft den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas. En ensidig förklaring om detta bör avges i samband med protokollets ingående.

(9) Bestämmelserna i protokollet bör fastställa vilken lag som är tillämplig på en underhållsskyldighet om ett avgörande om den skyldigheten ska erkännas och vara verkställbart med stöd av de bestämmelser om avskaffande av exekvatur som anges i förordning (EG) nr 4/2009. För att inom gemenskapen säkerställa att samma lagvalsregler tillämpas på underhållskrav hänförliga till en tidsperiod såväl före som efter ikraftträdandet eller den provisoriska tillämpningen av protokollet i gemenskapen, bör bestämmelserna i protokollet också tillämpas på krav hänförliga till en tidsperiod som föregår ikraftträdandet eller den provisoriska tillämpningen, utan hinder av artikel 22 i protokollet. En ensidig förklaring om detta bör avges i samband med ingåendet av protokollet.

(10) I enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Irland i antagandet och tillämpningen av detta beslut.

(11) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Förenade kungariket inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Förenade kungariket.

[1] Yttrandet avgivet den 24 november 2009 (ännu ej offentliggjort i EUT).
[2] EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

(12) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet godkänns härmed på Europeiska gemenskapens vägnar.

Texten till protokollet åtföljer detta beslut.

Artikel 2

Rådets ordförande bemyndigas att utse den eller de personer som ska ha rätt att underteckna protokollet med bindande verkan för gemenskapen.

Artikel 3

Vid ingåendet av protokollet ska gemenskapen avge följande förklaring i enlighet med artikel 24 i protokollet:

"Europeiska gemenskapen förklarar sig, i enlighet med artikel 24 i protokollet, behörig i alla frågor som regleras av detta protokoll. Dess medlemsstater ska vara bundna av protokollet i kraft av att det ingås av Europeiska gemenskapen.

I denna förklaring omfattar begreppet 'Europeiska gemenskapen' inte Danmark i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, eller Förenade kungariket i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen."

Artikel 4

1. Inom gemenskapen ska bestämmelserna i protokollet tillämpas provisoriskt, utan att det inverkar på artikel 5 i detta beslut, från och med den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas, om protokollet då ännu inte har trätt i kraft.

2. Vid ingåendet av protokollet ska gemenskapen avge följande förklaring i syfte att beakta en eventuell provisorisk tillämpning i enlighet med punkt 1:

"Europeiska gemenskapen förklarar att den kommer att tillämpa bestämmelserna i protokollet provisoriskt från och med den 18 juni 2011, den dag då rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet [1] börjar tillämpas, om protokollet då inte har trätt i kraft i enlighet med artikel 25.1 i protokollet."

Artikel 5

1. Utan hinder av artikel 22 i protokollet ska bestämmelserna i protokollet också fastställa tillämplig lag på underhåll som begärs i en medlemsstat avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande eller provisoriska tillämpning i gemenskapen då, i enlighet med förordning (EG) nr 4/2009, förfaranden har inletts, förlikningar inför domstol har godkänts eller ingåtts och officiella handlingar har fastställts från och med den 18 juni 2011, den dag då förordning (EG) nr 4/2009 börjar tillämpas.

2. Vid ingåendet av protokollet ska gemenskapen avge följande förklaring:

"Europeiska gemenskapen förklarar att den kommer att tillämpa bestämmelserna i protokollet även på underhåll som begärs i en av dess medlemsstater avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande eller provisoriska tillämpning i gemenskapen då, i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet [1], förfaranden har inletts, förlikningar inför domstol har godkänts eller ingåtts och officiella handlingar har fastställts från och med den 18 juni 2011, den dag då nämnda förordning börjar tillämpas."

Utfärdat i Bryssel den 30 november 2009.

På rådets vägnar

B. ASK

Ordförande

[1] EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

BILAGA

ÖVERSÄTTNING

PROTOKOLL

om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet

De stater som har undertecknat detta protokoll,

som önskar införa gemensamma bestämmelser om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet,

som önskar modernisera Haagkonventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet mot barn och Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet,

som önskar utarbeta allmänna bestämmelser om tillämplig lag som kan komplettera Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll för barn och andra familjemedlemmar,

har beslutat att i detta syfte anta ett protokoll och har kommit överens om följande bestämmelser.

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. I detta protokoll fastställs tillämplig lag avseende sådan underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande, inbegripet underhållsskyldighet för barn oavsett föräldrarnas civilstånd.

2. Avgöranden meddelade med tillämpning av detta protokoll ska inte påverka förekomsten av de förhållanden som avses i punkt 1.

Artikel 2

Universell tillämpning

Detta protokoll ska tillämpas även om den tillämpliga lagen är en icke-fördragsslutande stats lag.

Artikel 3

Allmän regel om tillämplig lag

1. Underhållsskyldighet ska regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist, om inte annat föreskrivs i detta protokoll.

2. Om den underhållsberättigades hemvist ändras ska lagen i den nya hemviststaten tillämpas från och med den tidpunkt då ändringen inträffar.

Artikel 4

Särskilda regler till förmån för vissa underhållsberättigade

1. Följande bestämmelser ska gälla i fråga om

a) föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn,

b) andra personers än föräldrars underhållsskyldighet mot personer som ännu inte har fyllt 21 år, med undantag för skyldigheter som följer av de förhållanden som avses i artikel 5, och

c) barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar.

2. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av den lag som avses i artikel 3 ska domstolslandets lag tillämpas.

3. Utan hinder av artikel 3 ska domstolslandets lag tillämpas om den underhållsberättigade har väckt talan vid behörig myndighet i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av denna lag, ska dock lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist tillämpas.

4. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av de lagar som avses i artikel 3 och i punkterna 2 och 3 i den här artikeln, ska, om de båda är medborgare i samma stat, lagen i den staten tillämpas.

Artikel 5

Särskild regel avseende makar och tidigare makar

I fråga om underhållsskyldighet mellan makar, tidigare makar eller parter i ett äktenskap som annullerats, ska artikel 3 inte tillämpas om en av parterna motsätter sig detta och lagen i en annan stat, särskilt den stat där de senast hade gemensam hemvist, har närmare anknytning till äktenskapet. I sådant fall ska lagen i den andra staten tillämpas.

Artikel 6

Särskild regel om bestridande

I fråga om annan underhållsskyldighet än föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och sådan som avses i artikel 5, kan den underhållsskyldige bestrida den underhållsberättigades anspråk på den grunden att det inte finns någon sådan skyldighet vare sig enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist eller, om båda parterna är medborgare i samma stat, enligt lagen i den staten.

Artikel 7

Val av tillämplig lag vid särskilt förfarande

1. Utan hinder av artiklarna 3–6 får den underhållsberättigade och den underhållsskyldige, om det är fråga om ett särskilt förfarande i en bestämd stat, uttryckligen ange att lagen i den staten ska vara tillämplig på underhållsskyldigheten i det förfarandet.

2. Val av tillämplig lag som gjorts innan ett sådant förfarande inleds, ska anges i ett avtal som undertecknas av båda parterna och som ska vara skriftligt eller dokumenterat på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning.

Artikel 8

Val av tillämplig lag

1. Utan hinder av artiklarna 3–6 får den underhållsberättigade och den underhållsskyldige oavsett tidpunkt peka ut att någon av följande lagar ska tillämpas på underhållsskyldigheten.

a) Lagen i en stat där någon av parterna är medborgare vid tidpunkten för utpekandet.

b) Lagen i den stat där någon av parterna har sin hemvist vid tidpunkten för utpekandet.

c) Den lag som parterna har utpekat som tillämplig, eller den lag som faktiskt tillämpats på deras förmögenhetsförhållanden.

d) Den lag som parterna har utpekat som tillämplig, eller den lag som faktiskt tillämpats på deras äktenskapsskillnad eller hemskillnad.

2. Ett sådant avtal ska vara skriftligt eller dokumenterat på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning samt vara undertecknat av båda parterna.

3. Punkt 1 ska inte gälla för underhållsskyldighet avseende en person under 18 år eller en vuxen som på grund av nedsatt eller bristande förmåga inte kan bevaka sina intressen.

4. Utan hinder av vilken lag som pekats ut av parterna i enlighet med punkt 1 ska frågan om huruvida den underhållsberättigade kan avsäga sig sin rätt till underhåll bestämmas enligt lagen i den stat där den underhållsberättigade hade sin hemvist vid tidpunkten för utpekandet.

5. Om parterna vid tidpunkten för utpekandet av tillämplig lag inte var fullt informerade och medvetna om konsekvenserna av sitt utpekande ska den lag som parterna pekat ut inte tillämpas om tillämpningen av denna skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av parterna.

Artikel 9

”Domicile” i stället för ”medborgarskap”

En stat som tillämpar begreppet ”domicile” som en anknytande faktor i familjefrågor kan meddela Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå att ordet medborgarskap i artiklarna 4 och 6 ska ersättas med ”domicile”, såsom detta ord definieras i den staten, med avseende på ärenden som behandlas av dess myndigheter.

Artikel 10

Offentliga organ

Ett offentligt organs rätt att begära återbetalning av ett bidrag som har lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhåll ska bestämmas av den lag som gäller för organet.

Artikel 11

Den tillämpliga lagens räckvidd

Tillämplig lag avseende underhållsskyldighet reglerar bland annat

a) om, i vilken utsträckning och mot vem den underhållsberättigade kan rikta ett krav på underhåll,

b) i vilken utsträckning den underhållsberättigade kan begära underhåll retroaktivt,

c) beräkningsgrunden för storleken på underhållsbidraget samt indexering,

d) vem som får väcka talan om underhållsskyldighet, utom i frågor som rör processbehörighet och företrädare under förfarandet,

e) preskriptionsfrister eller talefrister,

f) omfattningen av den underhållsskyldiges förpliktelser, om ett offentligt organ begär återbetalning av bidrag som har lämnats till en underhållsberättigad i stället för underhåll.

Artikel 12

Återförvisning är utesluten

Med ”lag” avses i detta protokoll den gällande lagen i en stat, med undantag för dess lagvalsregler.

Artikel 13

Grunderna för domstolslandets rättsordning

Tillämpning av den lag som fastställs i enlighet med detta protokoll får vägras endast i den utsträckning som dess verkan uppenbart skulle stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning.

Artikel 14

Fastställandet av underhållsbidragets storlek

Även om den tillämpliga lagen föreskriver annat, ska vid fastställandet av underhållsbidragets storlek hänsyn tas till den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges tillgångar samt till all ersättning som den underhållsberättigade har fått i stället för periodiska betalningar av underhåll.

Artikel 15

Protokollet är inte tillämpligt på interna lagkonflikter

1. En fördragsslutande stat, i vilken olika rättssystem eller regelverk tillämpas på underhållsskyldighet, behöver inte tillämpa detta protokoll vid lagkonflikter enbart mellan sådana olika system eller regelverk.

2. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.

Artikel 16

Stater som har olika rättssystem för olika territoriella enheter

1. I förhållande till en stat, i vilken två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas inom olika territoriella enheter på frågor som omfattas av detta protokoll, ska

a) varje hänvisning till lagen i en stat, i förekommande fall, avse gällande lag i den relevanta territoriella enheten,

b) varje hänvisning till den statens behöriga myndigheter eller offentliga organ, i förekommande fall, avse de som är bemyndigade att agera inom den relevanta territoriella enheten,

c) varje hänvisning till hemvist i denna stat, i förekommande fall, avse hemvist inom den relevanta territoriella enheten,

d) varje hänvisning till den stat i vilken två personer båda har medborgarskap avse den territoriella enhet som anges i den statens lag eller, om relevanta regler saknas, den territoriella enhet till vilken underhållsskyldigheten har närmast anknytning,

e) varje hänvisning till den stat i vilken en person är medborgare avse den territoriella enhet som anges i den statens lag eller, om relevanta regler saknas, den territoriella enhet till vilken personen har närmast anknytning.

2. Vid fastställande av tillämplig lag i enlighet med detta protokoll med avseende på en stat som omfattar två eller flera territoriella enheter, vilka var för sig har sitt eget rättssystem eller regelverk avseende frågor som omfattas av detta protokoll, ska följande regler tillämpas.

a) Om det finns gällande regler i en sådan stat som fastställer vilken territoriell enhets lag som är tillämplig ska lagen i denna enhet tilämpas.

b) Om det inte finns några sådana regler ska lagen i den relevanta territoriella enheten enligt punkt 1 tillämpas.

3. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.

Artikel 17

Stater som har olika rättssystem för olika kategorier av personer

Vid fastställande av tillämplig lag enligt detta protokoll med avseende på en stat som har två eller flera rättssystem eller regelverk som är tilämpliga på olika kategorier av personer på det område som omfattas av detta protokoll, ska varje hänvisning till lagen i den staten avse det rättssystem som är tillämpligt enligt gällande regler i denna stat.

Artikel 18

Samordning med tidigare Haagkonventioner om underhållsskyldighet

I förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna ska detta protokoll ersätta Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet och Haagkonventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet mot barn.

Artikel 19

Samordning med andra instrument

1. Detta protokoll inverkar inte på något internationellt instrument som de fördragsslutande staterna har tillträtt eller kommer att tillträda och som innehåller bestämmelser om frågor som regleras i protokollet, såvida inte en motsatt förklaring avges av de stater som har tillträtt ett sådant instrument.

2. Punkt 1 ska även vara tillämplig på enhetliga lagar som är grundade på särskilda förbindelser av regional eller annan karaktär mellan berörda stater.

Artikel 20

Enhetlig tolkning

Vid tolkningen av detta protokoll ska hänsyn tas till dess internationella karaktär och till behovet av att främja en enhetlig tillämpning av det.

Artikel 21

Översyn av den praktiska tillämpningen av protokollet

1. Generalsekreteraren för Haagkonferensen för internationell privaträtt ska vid behov sammankalla ett särskilt utskott för att granska den praktiska tillämpningen av detta protokoll.

2. För detta ändamål ska de fördragsslutande staterna samarbeta med Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå för att samla in rättspraxis rörande tillämpningen av protokollet.

Artikel 22

Övergångsbestämmelser

Detta protokoll är inte tillämpligt på underhåll som begärts i en fördragsslutande stat avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande i den staten.

Artikel 23

Undertecknande, ratificering och anslutning

1. Detta protokoll ska vara öppet för undertecknande av alla stater.

2. Detta protokoll ska vara föremål för ratificering, godtagande eller godkännande av de stater som har undertecknat protokollet.

3. Detta protokoll ska vara öppet för anslutning av alla stater.

4. Ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumenten ska deponeras hos utrikesministeriet i Konungariket Nederländerna, som är depositarie för protokollet.

Artikel 24

Regionala organisationer för ekonomisk integration

1. Även regionala organisationer för ekonomisk integration som består enbart av suveräna stater och som har behörighet inom en eller flera av de frågor som omfattas av detta protokoll får underteckna, godta, godkänna eller ansluta sig till protokollet. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska i så fall ha samma rättigheter och skyldigheter som en fördragsslutande stat i den utsträckning som organisationen har behörighet i frågor som omfattas av detta protokoll.

2. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska, vid tidpunkten för undertecknandet, godtagandet, godkännandet eller anslutningen, skriftligen meddela depositarien i vilka frågor, som omfattas av detta protokoll, som behörighet har överförts till organisationen av dess medlemsstater. Organisationen ska utan dröjsmål skriftligen meddela depositarien varje ändring i dess behörighet, såsom den angavs i det senaste meddelandet enligt denna punkt.

3. En regional organisation för ekonomisk integration får vid tidpunkten för undertecknandet, godtagandet, godkännandet eller anslutningen, i enlighet med artikel 28, förklara att den är behörig i alla frågor som omfattas av detta protokoll och att medlemsstater, som har överfört behörighet till organisationen i aktuella frågor, kommer att vara bundna av protokollet i kraft av organisationens undertecknande, godtagande, godkännande eller anslutning.

4. Instrument som deponeras av en regional organisation för ekonomisk integration ska inte beaktas med avseende på ikraftträdandet av detta protokoll, såvida inte organisationen avger en förklaring i enlighet med punkt 3.

5. Alla hänvisningar till en ”fördragsslutande stat” eller ”stat” i detta protokoll ska i förekommande fall även gälla en regional organisation för ekonomisk integration som har tillträtt protokollet. För det fall en regional organisation för ekonomisk integration lämnar en förklaring i enlighet med punkt 3, ska varje hänvisning till en fördragsslutande stat eller stat i detta protokoll, i förekommande fall, även gälla organisationens medlemsstater.

Artikel 25

Ikraftträdande

1. Detta protokoll träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det andra ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet som avses i artikel 23 har deponerats.

2. Därefter träder protokollet i kraft

a) i förhållande till varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 24 som senare ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till protokollet, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att dess ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument har deponerats,

b) i förhållande till en territoriell enhet som protokollet har utsträckts till i enlighet med artikel 26, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den underrättelse som avses i den artikeln.

Artikel 26

Förklaringar rörande olika rättssystem inom en stat

1. En stat som har två eller fler territoriella enheter i vilka olika rättssystem tillämpas i frågor som omfattas av detta protokoll får, vid tidpunkten för undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning, i enlighet med artikel 28, förklara att protokollet ska omfatta alla dess territoriella enheter eller bara en eller några av dem, och får när som helst ändra detta genom en ny förklaring.

2. En sådan förklaring ska meddelas depositarien och uttryckligen ange de territoriella enheter på vilka protokollet är tillämpligt.

3. Om en stat inte avger någon förklaring enligt denna artikel, ska konventionen omfatta alla dess territoriella enheter.

4. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.

Artikel 27

Förbehåll

Inga förbehåll får göras mot detta protokoll.

Artikel 28

Förklaringar

1. Förklaringar som avses i artiklarna 24.3 och 26.1 kan avges i samband med undertecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen eller vid valfri tidpunkt därefter, och får ändras eller återtas när som helst.

2. Förklaringar, ändringar och återtaganden ska meddelas depositarien.

3. En förklaring som avgetts i samband med undertecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen får verkan samtidigt som protokollet träder i kraft för den berörda staten.

4. Förklaringar som avges vid en senare tidpunkt, och eventuella ändringar eller återtaganden av en förklaring, får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien.

Artikel 29

Uppsägning

1. En fördragsslutande stat till detta protokoll får säga upp protokollet genom ett skriftligt meddelande ställt till depositarien. Uppsägningen får begränsas till vissa territoriella enheter i en stat med flera olika rättssystem på vilka protokollet är tillämpligt.

2. En uppsägning får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tolv månader efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien. När en längre uppsägningstid anges i meddelandet, får uppsägningen verkan efter utgången av denna längre period efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien.

Artikel 30

Meddelande

Depositarien ska underrätta medlemsstaterna i Haagkonferensen för internationell privaträtt och andra stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som har undertecknat, ratificerat, godtagit, godkänt eller anslutit sig i enlighet med artiklarna 23 och 24 om

a) de undertecknanden, ratificeringar, godtaganden, godkännanden och anslutningar som avses i artiklarna 23 och 24,

b) dagen för protokollets ikraftträdande enligt artikel 25,

c) de förklaringar som avses i artiklarna 24.3 och 26.1,

d) uppsägningar som avses i artikel 29.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Upprättat i Haag den 23 november 2007 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i Konungariket Nederländernas regerings arkiv, och varav en bestyrkt kopia på diplomatisk väg ska tillställas varje medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess tjugoförsta session och till övriga stater som deltog i den sessionen.